

B7

D. Kruijer,
Molenweg 7,
Adorp.

→
Aan
het bestuur van de vereniging Vrienden
van Groninger Molens,
p/a Postbus 213,
9700 AE GRONINGEN.

*Eigenlijk was
de Molencie niet
uitgenodigd, wel Gna Martens, Sloch en Pasveer.
Gna nam de secretaris mee.*

Adorp, 20 november 1981

Geachte heren,

Nu de oplevering van de restauratiewerkzaamheden aan de molen Aeolus heeft plaatsgehad, rest mij nog het geheel af te ronden met een feestelijke ingebruikneming.

De ingebruikstelling zal plaatsvinden op vrijdag 4 december a.s. door mevr. I. Martens, lid van het college van gedeputeerde staten van deze provincie.

Mede namens mijn echtgenote nodig ik u uit deze feestelijke gebeurtenis bij te wonen.

Indien u aan deze uitnodiging gehoor geeft verzoek ik u om 15.00 uur aanwezig te zijn in het dorps huis Artharpe, Torenweg 9 te Adorp.

Hoogachtend,

*Kopieën gestuurd
aan alle bestuurs-
leden en redacteurs
Belfwichter.*

26/11

Korenmolen Aeolus te Adorp, officiële opening 4 dec. 1981

Bij het gereedkomen van deze restauratie mag men zeggen: De aanhouder heeft gewonnen.

Reeds in mei 1965 wendde de molenaar D. Kruijer zich tot C.R.M. Hij meldt dan dat hij zijn forse windkorenmolen nog regelmatig in bedrijf heeft. ECr zijn echter herstelwerkzaamheden nodig, waarvan blijkens de begroting van de molenmakerij Doornbosch de kosten kunnen worden afgerond op f 10.000,--. De Groninger Molencommissie bracht positieve adviezen uit aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (zo ging dat nog in die tijd) en aan G.S. Van genoemde instanties volgden gunstige beschikkingen. Het is mij niet duidelijk waarom het niet tot restauratie kwam (te veel eigen bijdrage en te weinig van de gemeente?).

Op 5 okt. 1971 brengen B. en W. opnieuw herstel aanhangig bij de rijksdienst, mede naar aanleiding van stormschade. Twee jaar na de nieuwe aanvraag krijgt Kruijer bericht dat de besteding van f 44.000,-- akkoord is maar dat de gemeente maar moet voorfinancieren. De gemeente ging toen afwachten of Kruijer dat zou aanvragen. Het bleef lang wachten.

In 1973 schrijft de gemeente het Rabo-fonds aan ten behoeve van de korenmolens te Wetsinge en te Adorp.

Op 14 dec. 1976 schrijft de Groninger Molencommissie een uitvoerige brief aan B. en W. om de impasse te doorbreken. In die tijd werd gehoopt op een R.C.O.W.-restauratie. Wij brengen de voorfinanciering vooral als noodzakelijk naar voren.

Bij brief d.d. 24 jan. 1977 schrijven B. en W. ons terug dat de Raad heeft besloten een eventuele restauratie in R.C.O.W.-verband te voorfinancieren (alsdan je geld veel vlugger terug).

Het werd tenslotte een I.S.P.-restauratie met een begrotingsbedrag van f 266.538,--. (beschikking Mon. Zorg d.d. 9 okt. 1980).

De restauratie werd begeleid door aanvankelijk alleen de heer Heijdra, later werden ook de heren Van Slochteren en Pasveer erbij betrokken.

B.J.

Heringebruikstelling korenmolen "Aeolus"
te Adorp - 4-12-1981 - 15.00 uur.

Geachte familie Kruijer, dames en heren.

Graag heb ik de uitnodiging aanvaard van de familie Kruijer - aan mij overgebracht door de burgemeester van Adorp - de heer Sijbosma - om vanmiddag de molen "Aeolus" officieel weer ingebruik te stellen.

Schijnbaar hebt u geweten van mijn zwak voor onze molens, dat u mij de eer gunde deze feestelijke gebeurtenis te laten verrichten.

Maar voor het zover is heb ik er behoefte aan het één en ander in uw herinnering te brengen omtrent de periode 1971 tot aan dit moment. Ieder monument kent zijn eigen geschiedenis. Zeer zeker geldt dit ook voor iedere restauratie aan een monument zoals deze molen.

Zo'n 10 jaar geleden verzocht het Kollege van B en W van de gemeente Adorp - als spreekbuis voor de eigenaar van de "Aeolus" - aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg op korte termijn uitsluitel te geven over een stormschadegeval aan deze molen.

Een half-jaar eerder dat jaar was er al een kostenbegroting opgemaakt en ingediend. De toestand waarin de molen zich bevond dreigde levensgevaarlijk te worden, er was inmiddels al een stuk stelling naar beneden gekomen.

Gelukkig zonder dat dat ongelukken met zich meebracht, maar voor de molenaar was de gort gaar! Hij durfde de verantwoordelijkheid voor deze situatie niet langer te dragen.

De gemeente Adorp heeft in 1971 een onderzoek laten doen naar de toestand van de molen. Het onderzoek is uitgevoerd door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Het onderzoek heeft aan het licht gebracht dat de molen in zeer slechte staat was. De gemeente heeft in 1971 een kostenbegroting opgemaakt voor de restauratie van de molen. De kosten van de restauratie werden geschat op f 44.000.--. Door gebrek aan financiële middelen kon er echter in 1972 geen bindende toezegging worden gedaan. De eigenaar werd geadviseerd over enkele jaren maar eens weer bij CRM aan de bel te trekken.

Even leek het er op dat er in 1976 een begin kon worden gemaakt met de restauratie, maar het uiteindelijke groene licht werd verkregen op 10 oktober 1980.

In het programma 1980 van de ISP-rubriek Monumentenzorg werd in het kader van het gericht aanvullend arbeidsplaatsenplan-beleid van het Ministerie van Sociale Zaken een subsidie van 60% van de subsidiabele kosten zijnde: f 266.538.-- is f 159.923.-- beschikbaar gesteld. In dit subsidie is tevens de gebruikelijke provinciale bijdrage van 20% inbegrepen.

De goede luisteraar heeft inmiddels opgemerkt dat de subsidiabele kosten in bijna 10 jaar tijd 6 x over de kop zijn gegaan.

Dat is natuurlijk geen wonder wanneer men bedenkt dat in die 10 jaar het verval aan de molen niet heeft stilgestaan - integendeel!

Ook zijn de kosten van materiaal en lonen voor restauratiewerkzaamheden fors gestegen vergeleken bij de situatie in 1971.

Naast de 60% Rijks- en - dankzij het ISP - provinciaal-subsidie droeg ook de gemeente Adorp haar financiële steentje bij.

Weliswaar krijgt zij haar aandeel van 30% via de verfijningsuitkering voor monumenten terug, toch duikt de rente van voorfinanciering vaak op het budget van de gemeente, zonder dat zij daar ooit iets van terug ziet.

De verhouding tot de Rijks- en Provinciale subsidie is dus niet zo gunstig als het lijkt. Het is daarom van belang dat de toeziening van de Rijks- en Provinciale subsidie wordt verbeterd.

Bij zulke aangelegenheden voer ik telkens een innerlijke strijd welk belang staat vóórop? Het monument of de gemeentekas?

Gelukkig was het bij deze restauratie niet moeilijk - ook al vanwege het ISP-

...

Vaak op mijn tochten door de provincie volgde ik vanuit de auto de werkzaamheden en meldde op het provinciehuis de vorderingen.

"De kap is er afgehaald" - "het achtkant staat bloot" - "ze zijn met de stelling bezig" - "het achtkant is bekleed" - "het wiekenkruis is geplaatst" -

En nu is hij klaar - ! -

Tijdens mijn bezoekje aan de familie Kruijer vorige week donderdag heb ik foto's van de restauratie gezien. Wat een inspanning, wat een werk en wat een troep! Dat zie je niet vanaf de provinciale weg.

Maar toch wel de trots en fierheid van deze God van de Wind - die ik weerspiegelt zie op de glunderende gezichten van de familie Kruijer en de inwoners van de gemeente Adorp.

En toch ook de zorg voor deze, met zoveel gemeenschapsgeld, gerestaureerde molen. Nog tijdens mijn bezoekje verscheen de verzekeringsman om, zoals de molenaar mij vertelde, de molen hoger te verzekeren.

Tijdens de stormen van de afgelopen weken was hij toch weleens wakker geworden.

En alhoewel hij wist dat alles goed vast zat en er niets kon gebeuren maakte hij zich toch zorgen.

Kan een molen een betere molenaar verlangen?

Tijdens onze rondgang in de molen heb ik begrepen te doen te hebben met een man die naast liefde voor zijn molen ook een grote kennis van zijn vak in huis heeft.

De molen is nu in de handen van de provincie. Het is nu de vraag of de provincie het onderhoud van molens kan financieren?

Enkel zijn informante inzake de regeling Klein herstel.

Deze regeling stamt uit de ISP-periode 1979-1981 en houdt in dat voor het onderhoud van kerken-boerderijen en molens een bepaald bedrag per jaar per monument kan worden aangevraagd.

Voor een molen ligt dat bedrag maximaal op f 25.000.--. Het totale bedrag over de eerste periode ligt op f 12.750.--.

Graag wil de provincie Groningen deze regeling, haar eigen initiatief, voor de 2de fase van het ISP-1982-1986 continueren. Van onze kant zullen wij niets na laten "Den Haag" te laten inzien dat door geregeld onderhoud, anders dan via de bestaande f 3.000.-regeling, restauratie wordt voorkomen. En mocht dat lukken een vervolg te geven aan de regeling klein herstel met een hoger bedrag, zodat, mocht dat nodig zijn - de "Acolus" ook een beroep kan doen op deze regeling opdat deze trotse en fiere molen nog lang een lust voor ons oog mag zijn.

Meneer Kruijer, op 25 november hebt u, op aanwijzing van uw vrouw tijdens het programma van gewest tot gewest uw draaiende Aeolus op de televisie kunnen aanschouwen. Dat programma werd gemaakt ter gelegenheid van de aanbidding van het Groninger Molenboek. Graag wil ik deze gelegenheid aangrijpen om u dit prachtige boek te schenken als kado voor uw zorg en inspanning die er toe hebben geleid dat de Aeolus weer kan pronken in zijn oude luister.

